

KÜRESEL ISINMA VE İKLİM DEĞİŞİMİ

Suna HASİPOĞLU

Mağusa Kale Lions 1. Başkan Yrd.

Küresel ısınma insanların soyunu tehdit eden bir tehlikedir ve yeryüzünün en önemli sorunudur. Sera gazlarının atmosferde birikmesiyle atmosfer tabakalarında sıcaklığın artmasıdır. Küresel iklim değişimi küresel ısınmaya bağlı olarak diğer iklim elemanlarının değişmesidir. Dünyanın bütün doğal kaynakları daha fazla para ve güç kazanma hırsıyla acımasızca tüketilmelidir. Atmosferin en alt katmanı olan troposferde azot oksijen, argon daha az miktarda hidrojen, helyum, metan, ozon ve karbondioksit ve su buharı bulunmaktadır. Atmosfer olmasaydı dünyamız ayda olduğu gibi ya yakıcı bir sıcak ya da dondurucu bir soğuk olurdu. Ozon tabakasının görevlerini şöyle sıralayabiliriz:

1. Yeryüzündeki ısıl dengesini sağlar.
2. Güneşten kaynaklanan mor ötesi ışının bir bölümünü yutarak, yeryüzüne daha az ulaşmasını sağlar.

Enerjinin ana kaynağı güneştir. Güneş olmasaydı dünyada iklimlerden söz edilemezdi. Bir cismin enerji yutma oranı o cismin yüzey özelliklerine bağlıdır. (Ör: Nem, yapı ve renk) Siyah renk güneş ışığı için iyi bir ışınım yutucudur. Yuttuğu ışınımı enerjiye çevirir ve o cismin sıcaklığı artar. Ozon, insanları güneşin UV-B ve mor ötesi ışınlarına karşı korur. Ozon konsantrasyonunda ki seyrelme kloroflora karbonların tahribiyle olur. Tropik bölgeler dışında ozon seviyesindeki azalma her on yılda bir 3% tür.

1. Artan mor ötesi ışınlar kara ve deniz yüzeyindeki balıkları yiyeceği olan plaktonları öldürür. Fotoplaktonların azalması karbondioksitin atmosferde artmasına neden olur.
2. Neticede küresel ısınma hipokrat tüm hastalıkların temelinde iklim değişikliklerin etkisinin olduğunu söylemiştir.
3. Cilt kanseri tehlikesi artar.
4. Göz lenslerinin bozulmasına, katarak ve körlüğe sebep olur.
5. Bağışıklık sisteminde bozulmalar dolayısıyla enfeksiyon hastalıkları artar.
6. Hava kirliliği astım kalp hastalıkları, romatizmal hastalıklara sebep olur.
7. Tarımla etkisi yaprakların ufak kalmasıdır.
8. Kıtık ve göçlere sebep olur.

9. Böceklerden kaynaklanan tifüs, sıtma sarıumma hastalıkları ortaya çıkar.
10. Su kaynaklarının çok azalmasıyla 2050 yılında Türkiye iyice su yoksulu bir ülke olacaktır.
11. Küresel ısınma orman yangınlarına, tarımsal hastalıklara ve böceklerin artmasına (çekirge sürmeleri gibi) netice de kıtlık ve insan ölümleri olur.
12. Turizmde etkisi olarak
 - a) Türkiye’de yaz turizmi daha çok gelişmiştir. Küresel ısınmadan dolayı gelen turist sayısı azalır. Turistler daha sıcak olan zengin Kuzey ülkelerine gitmeyi tercih edecekler.
 - b) Deniz seviyesindeki yükselmeler, yat limanları ve plajlara zarar verecektir.
13. Ulusal güvenlik etkilenecek, savaş sebebi olarak göçler tetiklenecek ve su anlaşmazlıkları olacak.
14. Tayfunlar artacak. Ekvator, muson yağmurları artacak.
15. Güney ülkelerinde sel, kuraklık, fırtınalar artacak.
16. K.K.T.C.’de kuraklık ve su sıkıntısı nüfus artışıyla ve iklim değişikliğiyle sürekli artmaktadır. Kuraklık doğal afet olarak kabul edilmeli ve mücadele planları yapılmalıdır.

Netice olarak en büyük afeti olan kuraklık ve iklim değişikliği nedeniyle bizi elektrik ve su sıkıntısıyla beraber zamlar beklemektedir. Tarım sektöründeki kayıplar iç göçü artırmaktadır. Kırsal kesimden şehirlere göçler hızlanmaktadır. Böylece daha sanayi üretimine gerek duyulmakta ve sera gazları artmakta, çevremiz kirlenmekte küresel ısınma ve seller olmaktadır. Tibet platosu da karların erimesiyle kararıyor.

Hükümetler arası iklim değişim paneli (I.P.C.C.) 1990’daki raporunda, dünya sıcaklığı, gelecek yüzyılda belirgin olarak artacağını söylemiştir. İnsanların bilinçsiz davranışları ve yaşam tarzıyla, en sonunda dünya iklimi değişti ve atmosfer, her geçen gün daha çok ısınmaktadır ve neticede kuraklık, kıtlık, kitlesel iklimler olacak yükselen deniz seviyesi sonucu kıyılardaki büyük yatırımları bırakıp geri çekilmek zorunda kalacağız.

Atmosferde tirbulanslar, ozon tabakasında seyrelme, hava sıcaklığının artması, Türkiye üzerinde Muson’un ters bir oluşum yaratır.

Gelecek nesilleri Küresel Isınmadan en az etkilenmesi için sorumluluk almalıyız.

Kuraklı planı ve risk yönetiminde, mevcut suyu yönetmek, suyun tasarruflu kullanımı ile ilgili karar almak, küresel iklim değişimi ve küresel ısınmayı doğal afet kabul etmek ve bu afetlerin yaratacağı riskleri şimdiden düşünüp onlara karşı hazırlanmalıdır. Sağlıklı politikalar üretip bilim insanlarını harekete geçirmeliyiz.

Mustafa Kemal Atatürk'ün dediği gibi "İstikbal göklerde"dir"

Daha fazla bekleyemeyiz çünkü nükleer savaş tehlikesi ve Küresel Isınma değişiminin yarattığı tehlikeler gittikçe artmaktadır. I.P.C.C. raporları da bunu kanıtlamaktadır.

İklim değişiklikleri sebeplerini düşünürsek, birinci olarak CO₂ emisyonunun artmasını görürüz. Bunu, insan nüfusundaki çoğalma dolayısıyla ekonomik büyüme ve daha fazla fosil yakıt kullanılması da ölümcül gecikme, 1989'da ilan edilmiştir.

Atmosferdeki CO₂ nin temizlenmesi, en az yüzyıllık bir zaman alıyor. Son 30 yılda, atmosferde CO₂ salınımı çok artmıştır ve dolayısıyla ısınmada artmıştır.

Ulaşımında, ülkelerde demiryollarının terk edilmesi, eldeki arabaların rağbet görmemesi, kirlenmeyi arttırmıştır. Buzulların denge durumu kaybolmuştur. Son yıllarda Antartika'daki buzullarda erime artmış, ozon incelmiş buz kütleleri gittikçe artan bir hızla okyanusa sürüklenmekte, bundan da dünyanın en hızlı ısınan yerinin Antartika olduğu görülür. Güney Kutbu Batı Antartika tatlı su kaynağıdır. Isınmaya bir yüzyıl zor dayanacaktır. İklim mültecileri 2050 ye kadar 1 milyarı bulur. Deniz seviyelerinde yükselme olacak.

Positive feedback (geri beslenme, sera gazlarının atmosfere boca edilmesi) denen olayda, kömür, petrol ve doğalgaz gibi yakıtların yanması sonucu CO₂ ve benzeri gazlar açığa çıkmakta, yeryüzü ısınmaktadır. Son 30 yılda bu durum çok kötü olmuştur. Önlem için

1. kömürle işleyen termik santral kurulması
2. CO₂ solunumuna sebep olacak şeylerin fiyatını arttırmak.(CO₂ vergisi)
3. Ev ve iş yerlerinin enerji ihtiyacını %50 azaltmak (Almanya'da pasif evler, evlerde çift cam duvar yalıtımı v.b...)

Klimalar, aşırı elektrik tüketir, elektrik, fosil yakıt kullanılarak elde edildiğinden, dolayısıyla sera gaz salınımları artar. Çare: alternatif enerji kaynaklarına yatırım yapmaktır.(Rüzgar, güneş, jeotermal ve hidrojen enerjileri)

Çağdaş bir ekonominin CO₂ arındırılması mümkündür, yeterki siyasi irade (kararlılık) olsun.

1. Uçak yerine (yüksekten uçuş CO₂ solunumu artırıyor) tren
2. Rüzgar enerjisi (rüzgar çiftlikleri, kıyılardan kilometrelerce açığa kurmak)

3. Elektrikli eşyalarda, en fazla elektrik tüketenlere daha fazla vergi koymak
4. Isınma için doğal gazın alternatifi H dir. Güneşden rüzgardan H elde edip evlerde doğal gaz yerine kullanılabilir.

Dünyayı kurtarmak için

- a. Nitrojen jeneratörleri
- b. N ve O₂ jeneratörler
- c. Gün ışığıyla aydınlanma
- d. Elektrikli arabalara geçilmeli (Elektrikli araba bataryası şarj cihazları benzin istasyonlarında olmalı)
- e. Kolza bitkisinden biyoyakıt elde etmek

En az CO₂ solunumu ile, en hızlı olmak için çevreci yarış

Alarm: Dünyada, 2-3 derecelik ısınma felakete sebep olacak şöyle ki: hayatımızın en önemli davasının ısınmayı 2 derece artmada da tutmak olasıdır. Küresel ısınma Amazon yağmur ormanlarının kuruması, sıcaklığın 3 derece artmasına sebep olur. CO yatağı ortadan kalkar ısı 4 derece artar.

Sibirya'daki permafrost tabakası da gittikçe erimektedir. Muazzam derecede metan gazı açığa çıkmaktadır. Isı 5 derece artıyor. Zaten 6 derece artması oyunun sonu demektir.

Salınan CO₂ atmosferde 100 yıl kalıyor. Şu an salınan CO₂ 40 yıl içinde yavaş yavaş yeryüzünü ısıtıyor çünkü dünyamız büyük ölçüde su ve okyanuslardan oluşmaktadır. Su da geç ısındığı için böyle oluyor.

Küresel ısınmadan rant elde etmek isteyenler, Kutupdaki buzulların erimesinden daha rahat maden çıkarma (Kuzey Batı geçidi olayı) Pasifikdeki adalar, Maldivler yavaş yavaş yok oluyor. Ekonomik bakış ekoljik bakışa hakim oluyor.

Bilim, 2030'a kadar %90 kesinti diyor. G.F. ise %50 karar almış. 25 yılda %30'a indirmek şart. Fakat özel çıkar grupları (petrol ve kömür şirketleri) bunu kavramakta zorluk çekiyorlar ve önlem alınmasını önüyorlar. Dünyada bugün yaşayan 7 milyara yakın insanın %70'i 2050'de yaşıyor olacak. Her ailenin en azından genç kuşağı büyük felaketi görecek.

KYOTA PROTOKOLÜ

Gelişmiş ülkelerin, sera gazı solunumlarını azaltmaya dayanır. Gelişmekte olan ülkelerin sera gazı sorumlulukları yoktur ama her yıl sera gazı envanteri raporu vermelidirler. Protokole uymayan gelişmiş ülkeler, bir sonraki dönemde %30 daha azaltma cezası alacaklar. Temiz gelişim tekniği projeleri, ülkeler arasında birbirinden satın alabilirler . Az alım yapan ülkeler CO kredisi alabilirler.

KYOTA PROTOKOLÜ AMAÇLARI

Atmosferdeki sera gazı yoğunluğunun, iklime tehlikeli etki yapmayacak seviyelerde, dengede kalmasını sağlamaktır. Hükümetler arasındaki iklim değişim panelinde 1990 ile 2100 yılları arasında 1-4⁰ ile 5-8⁰ arası sıcaklık artışı tahmin edilmektedir. Eğer protokole uyulursa bu artış 0,02⁰ ile 0,28⁰ arasında düşürülecektir. Kyota protokolü 06.11.2005’de yürürlüğe girmiştir ve gelişmiş ülkeler için sera gazı salımlarının 1990 yılına göre (CO₂, metan, nitrous oksit, sülfür heksaflorid, HFC ’ler ve PFC’lerin 2008-2012 arası ortalama salım değerlerini azaltıyor.

Salınan CO₂ atmosferde 100 yıl kalıyor. Bütün eller havaya küresel ısınma sloganıyla bu işi ciddiye almalıyız. Ne kadar zamanımız kaldığını bilmiyoruz ve artık daha fazla bekleyemeyiz. Hayatın her türünü saygı göstermeli. İnsanlık yeryüzüne ve deneyimlerimizi paylaştığımız bütün hayata karşı sorumludur. İnsanların çoğu, çevreye sömürülecek kaynaklar bütünü olarak bakmaktadırlar. Sanayimizin ihtirasları yüzünden, atmosfere öyle çok zehir boca etmekteyiz ki, gezegenimizin iklimi, ürkütücü bir hızla değişiyor. Bu krizi dizginlemek için pek az şey yapılıyor.

Hiç bir canlı, insan hırslarının sonucu olarak acı çekmemeli. Bizim ev bizde sonra gelecek olan kuşağın muharebesi olmak ekolojik krizi önlemek. Kyota Protokolü bunun için yapılmıştır. Fakat demokratik defisid denen durum yani kamu oyunun istediği şeyle kamu adına yürütülen politikalar arasındaki müthiş fark, yani demokrasi açığa çalışmalarını yavaşlatmaktadır. Eğer önlem alınmazsa Global Comman Enstitü’süne göre 21. yy’ın ilk on yılında en az 2 milyon insan iklim değişikliğine bağlı sebeplerle, gereksiz yere atılmış olacaktır. Yüzmilyarlarca liralık mal-mülk zararı olacak. Bunu önlemek için P.C.C. (hükümetler arası ilk

defa Pan. De. bu durumu stabilize etmek için CO emisyonun %90 bulunulması gerektiğini rapor ettiler.

Küresel ısınmaya sebep olan CO2 gazı, aslında belli oranda olması şartıyla gereklidir.(yani toksik bir gaz değildir). Hayat C ve N'la devam eder. CO2 artmasının en başlıca sebeplerini şöyle sıralayabiliriz: orman yangınları, nükleer savaşlar, endüstrinin kontrolsüz artması,...

-Ormanlar günde bir kere nefes alıyor (CO2 alıp O2 verir)

Dünya ise yılda bir kere

-Endüstri çağı öncesine göre atmosferde CO fazlaştı, çünkü fosil yakıtı dayalı bir endüstri var yani daha iyi yaşamak için herşeyi mahvetmekteyiz (garip bir geri beslenme)

-Nüfus artıkca doğal kaynaklar yok olmakta insanlar zehirli bedenler olarak dolaşmaya başlarlar.(toksik kimyasallar)

ÜLKEMİZ VE ISINMA

Su yönünden büyük sıkıntı çeken ülkemiz gerekli tedbirleri almazsa kuraklık, kıtlık ve göçlere gebecece. Alınacak tedbirleri şöyle sıralayabiliriz:

-Çöpler geri dönüşüm projeleriyle, enerjiye dönüştürülmelidir.

-Kompast(kuru tuvaletler) tuvaletlerde, su yerine talaş kullanılır. Sonra kompast bahçelerde toplanan dışkı ve idrar gübre olarak kullanılabilir. Böylece su kullanımı gerekmez. (sifonlarda kullanılan su evdeki su ihtiyacının üçte birini oluşturur) ayrıca tüm besin maddelerinin geri kazanımı sağlanır böylece:

-Lavaboya döktüğümüz, 1lt yağ, 1 milyon lt suyu zehirliyor, böylece atık yağlarbiyo dizel(ulaşım araçlarında kullanılan alternatif enerji kaynağı) üretiminde kullanılarak, hem sera gazı üretimi azalır hem de suların temiz kalması sağlanacak. Aynı yöntemi bizde ülkemizde yapabiliriz.

Başka bir dünyamız olmadığı gibi, başka bir K.K.T.C.'de yoktur. Zaten yeşili kaybolmuş ülkemizin (Kalecik tepeleri eksozdan simsiyah) yeşili kaybolmuş ülkemizin, sorumsuzca maden ocakları ve alçı taşı ocaklarının açılmasına izin vermeyelim. Alçı taşı başka yerden temin edilebilir. Ama biz yok olan doğamızı ve İpsaro tepesinin yerine yenisini yaratmayız. Doğa yok olursa yaşam yok olur.